

FUNKCIJA HRVATSKOG ZAVODA ZA VINOGRADARSTVO
I VINARSTVO I PRILAGODBA EUROPSKIM
INTEGRACIJAMA

**FUNCTION OF CROATIAN DEPARTMENT FOR
WINE-GROWING AND WINE BUSINESS AND IT'S
ADAPTABILITY TO EUROPEAN INTEGRATION**

Ljiljana Gašparec-Skočić

Hrvatski zavod za vinogradarstvo i vinarstvo osnovan je Uredbom Vlade Republike Hrvatske 15. 03. 1996. godine

Zadaća Zavoda je da osigura zaštitu proizvođača vina i proizvoda od grožđa i vina s jedne strane i potrošača s druge strane kao partnera na hrvatskom tržištu u prometu vina.

Tu zadaću Zavod provodi na temelju Zakona o vinu i Pravilnika o vinu, kao krovna institucija za zaštitu zemljopisnog podrijetla, te daje analitičku i organoleptičku ocjenu izdavanjem certifikata i markice o provjerenoj kvaliteti.

Zahvaljujući zajedničkim naporima matičnog ministarstva i Zavoda, danas su razriješeni na zadovoljavajući način prostorni, tehnički i kadrovski problemi. Dnevno se užurbano radi na daljnjem tehničkom i kadrovskom opremanju kako bi Zavod mogao brzo odgovoriti na sva pitanja vinarske i vinogradarske struke u okviru Zakona i Pravilnika o vinu.

Namjera zakonodavca je bila da se osnivanjem Zavoda omogući učinkovito organiziranje poslova kako bi duga tradicija vinarstva i vinogradarstva bila povezana suvremenim dostignućima, koordinacijom jedne središnje državne institucije prepoznatljive u domovini i izvan nje po uzoru na vodeće europske vinarske zemlje.

Upravo tako snažna poruka Zakonodavca stavlja Zavod u službu vinogradara i vinara koji će servisnim uslugama Zavoda izaći iz anonimnosti i ostvariti svoj poslovni interes na tržištu. Naravno, Zavod ne može a niti će moći u budućnosti sve zadaće riješiti na jednom mjestu. Zato Zavod surađuje sa znanstvenim institucijama diljem Hrvatske koje obavljaju zadaće u ime i na račun Zavoda.

Danas Zavod broji 14 djelatnika od čega 2 doktora znanosti, 3 magistra znanosti, 6 ima visoku stručnu spremu, i 3 srednju.

On je u ovoj godini izdao 2600 svjedodžbi o kakvoći vina i drugih proizvoda od grožđa i vina podrijetlom iz zemlje i inozemstva.

Zavod jednako tretira malog i velikog proizvođača.

Kroz ovakav stil rada želimo da svaki proizvođač osjeti ZOV i Pravilnik kao nužnost i pravilo ponašanja i to ne radi Zavoda već radi vlastite egzistencije i razvoja.

Danas se poslovi zaštite zemljopisnog podrijetla, praćenja kakvoće proizvoda, provjere kakvoće po inspekcijskim uzorcima obavljaju kvalitetno i ažurno kako bi argumentiranih prigovora sa strane proizvođača bilo što manje.

Naravno, surađujemo i s drugim institucijama kao što su državni inspektorat, financijska policija, carinska uprava te županijskim odjelima za gospodarstvo i poljoprivredu. Ove godine u pripremi berbe grožđa ostvarena je dobra suradnja sa savjetodavnom službom i vjerujem da će ta suradnja i u buduće biti daleko bolja. Ta suradnja mora biti u potpunoj službi hrvatskog vinogradara te racionalnijim trošenjem proračunskih sredstava (da se isti poslovi dva puta ne plaćaju).

Člankom 11 Zakona o vinu Zavodu se nalaže da vodi vinogradarski katastar. Vinogradarski katastar je zbornik osnovnih podataka i čimbenika za proizvodnju svih vrsta vina po kakvoći i asortimanu kao i drugih proizvoda od grožđa i vina. Izradom vinogradarskog katastra utvrdit će se točne površine pod vinovom lozom, vinogradarski tereni za podizanje nasada vinograda te zapušteni vinogradi.

Izradom i vođenjem vinogradarskog katastra omogućit će se pravilno bilanciranje vinogradarsko-vinarske proizvodnje. Na temelju pravilnog bilanciranja, država će moći odlučiti gdje, koje i kakve stimulacije će u ovoj vrsti proizvodnje biti najdjelotvornije.

Osim toga neposjedovanje vinogradarskog katastra će nas isključiti iz tržišta Europske unije jer je i to jedan od čimbenika za trženje vina na njenom tržištu.

Gdje se nalazimo s izradom katastra?

Zavod u svoje software unosi Upisnike proizvođača i ostavlja prostor za katastarske podatke. Povjerenstvo za vinogradarstvo i vinarstvo pri Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva priprema prijedlog Pravilnika o vođenju katastra kojeg će ponuditi ministru na razmatranje i donošenje.

Zavod će relativno brzo imati kompletni zbornik vinogradarskih proizvodnih površina i vina za proizvođače koji se nalaze na tržištu.

No vinogradi u prirodnoj potrošnji unatoč zakonskoj odredbi da iznad 0,1 ha površina moraju biti upisani u Upisniku - mnogi nisu upisani u županijskim uredima. Osim toga mnoge površine se i danas vode kao vinogradi a odavno je prekinuta vinogradarska proizvodnja na njima a u knjigama nije zabilježena promjena.

Problem zemljišnih - gruntovnih knjiga i katastarskih stanja bar kako se to po županijama vidi za sada je nerješiv.

U vezi s vinogradarskim katastrom zaključila bih sljedeće:

Zavod će sve podatke do kojih može doći obavljanjem svoje dužnosti prikupiti u što većoj mjeri bez pretenzija da će time problem vinogradarskog katastra biti riješen. Vjerodostojan vinogradarski katastar bit će učinjen u okviru revizije postojećeg cjelokupnog zemljišnog katastra Republike Hrvatske.

Ovaj posao treba što prije započeti radi nas samih a zatim i radi naše suradnje i prilagodbe europskim integracijama.

Što Zavod čini u prilagodbi europskim integracijama?

Poznato Vam je da Zavod živi 2,5 godine a kao Hrvatski zavod za vinogradarstvo i vinarstvo postoji tek mjesec dana. Hrvatski zavod osnovao je i vlastiti laboratorij koji se oprema suvremenom opremom prema standardima OIV i EU.

Želimo da po načinu rada i rezultatima budemo što bliži, a u što skorije vrijeme kompatibilni sa sličnim državnim zavodima u EU.

Naša prilagodba ovisi o nekoliko bitnih čimbenika:

- sporazum sa EU i bivšom Jugoslavijom,
- naša neaktivnost u prilagodbi,
- međunarodne političke prilike.

Raspadom Jugoslavije nastale su nove države a među njima i Hrvatska. Europska unija je 1991. godine ukinula Ugovor o suradnji koji se odnosio na izvoz vina. Tako nije potpisan novi Ugovor u Hrvatskoj već trgovinski odnosi s EU odvijaju se na temelju jednostrano donesenih uredbi od strane Vijeća EU.

U preferencijalima na ukupnu količinu od 545 000 hl vina godišnje nalazimo se u toj kvoti sa Slovenijom, BiH, Jugoslavijom i Makedonijom.

Ovaj izvoz vezan je dokumentom EUR-1 a taj je vezan za carinski zakonik EU pa cijeli postupak kod nas vodi carinarnica.

Još uvijek ne ulazeći u razloge radi čega nas EU u ovoj vrsti posla drži u bivšoj Jugoslaviji, ima zadaća koje smo morali već obaviti a to je da se hitno usaglase nazivi iz ZOV-a sa sustavom tarifiranja proizvoda iz naše carinske tarife i EU tarife za vino i proizvode od vina.

Isto tako 6. i 7. srpnja 1995. godine u Bruxellesu su održani "Preliminarni tehnički razgovori" u cilju sklapanja Sporazuma o vinu i jakim alkoholnim pićima.

Prema bilješkama koje je učinila hrvatska misija pri Europskoj uniji od hrvatske strane je traženo više informacija o svim relevantnim čimbenicima koji se tiču vinske legislative od uvoza, izvoza, usklađivanja s WTO, priznavanje certifikata i slično tome. To je trebalo učiniti radi sastavljanja dvaju sporazuma:

- a) Sporazum o količinskim ograničenjima povlaštenog uvoza vina između EU i RH (kojim bježimo iz zajedničke kvote) i
- b) Sporazum o kontroli podrijetla i označavanja imena vina na tržištu.

ZOV i Pravilnik o vinu dostavljen je tek u travnju 1997. godine a dogovoreno je da se traženi podaci dostave do 8. rujna 1995. god. Europskoj komisiji.

Ovo je odgovor zašto smo u zajedničkoj kvoti.

Dokument VI-1 je dokument EU koji pravno regulira vinarske propise i vanjsko - trgovinske propise iz tog okruženja. Između ostalog taj dokument regulira kontrolu kakvoće u izvozu. Slijedom ovlaštenja bivšeg Saveznog tržišnog inspektorata ostali su i danas pravni subjekti čiji su potpisi ovlaštenih osoba deponirani u EU a njihove organizacije ovlaštene za kontrolu pri izvozu u EU.

EU i danas traži VI-1, dakle certifikat odnosno svjedodžbu, ali priznaje je samo od subjekata koji su registrirani pri EU.

Po ZOV-u jedino je Hrvatskom zavodu za vinogradarstvo i vinarstvo dozvoljeno izdavati svjedodžbe za izvoz, no to EU ne zna i ne priznaje.

Zato Zavod mora nastojati da se u Bruxellesu uvede kao novi čimbenik nadležan za nadzor kakvoće pri izvozu, utvrde laboratoriji, potpisnici i sve to objavom u Službenom listu EU a dosadašnja ovlaštenja učine nevažećim.

Isto tako Zavod će svoju svjedodžbu o kakvoći u izvozu u EU uskladiti s dokumentom VI-1.

Ljiljana Gašparec–Skočić: Funkcija Hrvatskog zavoda za vinogradarstvo i vinarstvo i prilagodba europskim integracijama

Pomoću nekoliko konkretnih ilustracija, a ima ih još mnogo, pokušala sam reći gdje smo u prilagodbi europskim integracijama.

Nužno je iz našeg pasivnog stanja prijeći u aktivno stanje, pa naši koraci prema EU i zemljama gdje želimo prodati naše vino i proizvode od njega traže timski rad i to multidisciplinarno, naročito među svim subjektivnim čimbenicima od ministarstva poljoprivrede, gospodarstva, vanjskih poslova, carinske uprave pa do zakonodavne funkcije.

Adresa autora – *Author's address:*

Primljeno: 15. 12. 1998.

Dr. sc. Ljiljana Gašparec–Skočić